

[Pinstrup.]

Godseierne skulle (efter de Oplysninger, som det har været muligt for dem at erholde) ved hvert Aars Udgang tilstille Amtmændene fuldstændige Indberetninger, om der i Distriktet, Sognet eller paa Godset har yttret sig veneriske, skørbutiske eller andre farlige, især smitsomme Sygdomme, samt hvilke Anstalter derimod ere blevne fjøede, og hvad Virkning samme have gjort.“

Disse Indberetninger skal Amtmændene derefter indsende til Kancelliet tillige med deres egne Oplysninger og Anmærkninger desangaaende, hvilket alt skal forelægges Kongen selv til Eftersyn — jeg siger den arme Konge —, ligesom han og vil være at underrette, om nogen, Embedsmænd eller andre, maatte have udmærket sig ved Ædelmodighed og fortrinlig Omhu for deres Medmenneskers Sag.

Men saa kommer Straffeparagraffen, der lyder saaledes:

„Dersom nogen Kvaksalver befindes at tage syge under Kur og saaledes at udsætte disse for Fare, da skal han straffes, første Gang med 20 Rdlrs. Bøde til Sognets Fattigkasse, eller i Mangel af Formue hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 8 Dage. Forser han sig herimod anden Gang, da straffes han med at hensættes til 6 Maaneders Arbejde i Forbedringshuset, hvilken Straf fordobles, saa ofte han antræffes i samme Forbrydelse.“

Saa er der i § 6 noget om, at hvis en, som ikke er egentlig Læge, har erhvervet sig „udmærket Kundskab og fortrinlig Duelighed i en eller anden enkelt Del af Lægekunsten, eller i at helbrede en eller anden Sygdom“,

da kan han, naar Amtmandens og Fysici Vidnesbyrd godtgør, at han besidder Dygtighed i saa Henseende, faa Tilladelse til at praktisere, dog kun i det Sogn, hvor han bor, og med Lægemedler, som han har godtgjort at have Kendskab til. Og saa skal denne Bestemmelse læses fra Prækestolene og Eksemplarer deraf være at faa hos Sognefogderne.

Denne Straffebestemmelse med de 6 Maaneders Forbedringshus og Fordobling af de 6 Maaneders Forbedringshus, saa længe det skal være, gjaldt saa fra 5. September 1794 indtil 1854. Da foreslaas der i Rigsdagen en Ændring til disse Straffe af en Pastor Hass, som var Præst i Nibe og valgt i Nørresundby-Kredsen. Det var den samme Hass, der rejste til Smyrna som Missionær og dér var ledsaget af den meget

kendte Skolemand Kold — ham, der trillede hjem fra Smyrna hertil med en Trillebør eller en lille Vogn, eller hvad det nu var. Hass var for saa vidt en kendt Mand. Det var i mit Sogn, han var Præst, og der er endnu Fortællinger om ham. Han var, saa vidt jeg kunde skønne, homøopatisk Læge, naturligvis ikke med Eksamen, og „Præstens Draaber“ tales der endnu om som en særdeles virkende og meget billig Medicin — det kan vel have været dette, der gjorde, at netop Hass fremsatte et Forslag til Ændring af disse haarde Straffe. Dette Forslag blev til Lov i 1854. Jeg har set efter i Forhandlingerne om den Sag i Rigsdagssamlingen 1853—54, og de er ikke uden Interesse. Justitsministeren — han hedder vist Scheel — udtaler, at en Patient, der er opgivet af Lægen, kan tages under Behandling af andre uden Risiko for Straf — det staar nu for Resten ingen Steder, det er vist meget forskelligt —, og ved Kvaksalveri forstod han „uberettiget Lægepraksis“. En Rigsdagsmand, der var valgt paa Fyn, H. M. Pedersen, udtalte sig for Hass'es Forslag og pegede paa, at Vanskelighederne ved at faa Tilladelse til at praktisere laa i, at Lægen skulde give ham Vidnesbyrd for Duelighed i saa Henseende. En Præst, Pastor V. Schiøler, som var Præst i Staby og Madum i Ringkøbing Amt og valgt i Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds, peger paa — Sp. 676 i Tidenden for 1853—54 —, at de, der søger Anerkendelse, risikerer Tugthusstraf — det var altsaa, før Loven var ændret —, idet naar de søgte om Anerkendelse, laa deri, at de havde praktiseret imod Loven. Han nævner, at i Frederik den Sjettes Tid blev en Bonde dømt til Tugthusstraf, men da det umiddelbart til Kongen blev oplyst, hvor mange Mennesker han havde kureret, blev han straks sat paa fri Fod — Frederik den Sjette var jo i mange Maader en praktisk Mand. Han nævner en Bonde fra hans Egn, der stod i Fare for at komme i Tugthuset, indtil han havde kureret

„Herredsfogden og en af Amtmandens Familie, samt endelig den praktiserende Læge selv, der nu for Tiden er Stiftsfysikus i Aalborg“

altsaa ikke nu for Tiden, men i 1853.

„Efter at denne Bonde havde kureret den første for Benbrud, den anden for Armbrud, den praktiserende Læge for Nøglebensbrud, fik han endelig Tilladelse“

— han har nu været svært heldig. Pastor Schiøler fortsætter med at sige, at den Klasse Mennesker, der har en saadan